

ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม

เรื่อง เกณฑ์การรักษาเพื่อแปลงเพศ

พ.ศ. ๒๕๕๒

เนื่องจากปัจจุบันมีการรักษาด้วยการแปลงเพศอย่างถาวรจำนวนมาก โดยที่ยังไม่มีเกณฑ์มาตรฐานและข้อบ่งชี้ที่ชัดเจนในการให้การรักษา ดังนั้นเพื่อเป็นการคุ้มครองให้เกิดความปลอดภัยแก่ประชาชนผู้มีความประสงค์ต้องการแปลงเพศ แพทยสภาในฐานะองค์กรวิชาชีพที่ควบคุมดูแลมาตรฐานการประกอบวิชาชีพเวชกรรมจึงกำหนดข้อบังคับนี้ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ (๓) (ซ) และด้วยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบมาตรา ๔๓ และมาตรา ๘๐ (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการแพทยสภา จึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม เรื่อง เกณฑ์การรักษาเพื่อแปลงเพศ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒[๑] ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ตั้งแต่วันใช้ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม เรื่อง เกณฑ์การรักษาเพื่อแปลงเพศ พ.ศ. ๒๕๕๒ นี้เป็นต้นไป ให้ยกเลิกบรรดากฎและข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วก่อนข้อบังคับนี้ หรือขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ และให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

การรักษาเพื่อแปลงเพศ หมายความว่า การรักษาโรคหรือภาวะผิดปกติทางจิตเวช โดยวิธีการผ่าตัดเพื่อเปลี่ยนเพศชายให้เป็นเพศหญิงหรือเปลี่ยนเพศหญิงให้เป็นเพศชาย ทั้งนี้ให้รวมถึงการผ่าตัดหรือการรักษาด้วยวิธีการอื่น ที่หวังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสรีระของร่างกายหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมนเพศอย่างถาวร เช่น การตัดอวัยวะออกทั้งหมด เป็นต้น

“จิตแพทย์” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ได้รับวุฒิบัตร หรือหนังสืออนุมัติแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขา จิตเวชศาสตร์ หรือ จิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่นจากแพทยสภา “ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่มีสิทธิกระทำการผ่าตัดศัลยกรรมแปลงเพศ” ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ผ่านการอบรมหลักสูตร หรือแสดงให้เห็นได้ว่ามีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำศัลยกรรมแปลงเพศ โดยได้รับการรับรองจากแพทยสภา

“แพทย์ด้านต่อมไร้ท่อ” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ได้รับวุฒิปับัตร หรือหนังสืออนุมัติแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาอายุรศาสตร์โรคต่อมไร้ท่อและเมตะบอลิสม กุมารเวชศาสตร์โรคต่อมไร้ท่อและเมตาบอลิสม และสูติศาสตร์ - นรีเวชวิทยาจากแพทยสภา

ข้อ ๕ การทำศัลยกรรมแปลงเพศตามข้อบังคับนี้จะกระทำได้ใน

- (๑) ผู้ป่วยที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปี แต่ยังไม่ถึง ๒๐ ปี ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใช้อำนาจปกครองร่วมด้วย
- (๒) ผู้ป่วยที่มีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์

ข้อ ๖ ในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมจะทำการศัลยกรรมแปลงเพศเพื่อรักษาผู้ที่มีพฤติกรรมสับสนในเพศตนเองและต้องการทำศัลยกรรมแปลงเพศ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และขั้นตอน ตามประกาศแนวทางปฏิบัติของแพทยสภา โดยต้องผ่านการประเมิน และได้รับการรับรองจากจิตแพทย์จำนวนสองท่าน ว่ามีข้อบ่งชี้ที่จะต้องทำการผ่าตัด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒

สมศักดิ์ โล่ห์เลขา

นายกแพทยสภา